

Č
AKTOVI
Ž
D
A
B
A

STANKO ABADŽIĆ
AKTOVI

Aktovi i studije figura Stanka Abadžića imaju svu senzualnost i senzitivnost nekoga tko promatra svoje modele s nježnošću i velikom ljubavlju. Njegove apstraktne i modernističke slike – često s primjesom nadrealizma – podsjećaju me na češkog fotografa Františka Drtikola. No najveći dio njegovih fotografija modela snimljen je u svakodnevnijim ambijentima, što njegovu djelu donosi intimnost koja je rijetka i katkad magična.

Alex Novak
Vintage Works, Ltd.

Stanko Abadžić's photographs of nudes and figure studies have all the sensuality and sensitivity of someone who views his models with tenderness and more than a bit of love. His abstract and modernist images – often with a touch of surrealism – remind me of the Czech photographer František Drtikol. But the bulk of his photographs of models are in more everyday settings, bringing an intimacy to his work that is rare, and, at times, magical.

Alex Novak
Vintage Works, Ltd.

IMPRESSUM

Nakladnik | *Publisher*

Kadar36

www.kadar36.hr

Za nakladnika | *Official Representative*

Max Juhasz

Urednik | *Editor*

Stanko Abadžić

Grafičko-likovno oblikovanje i prijelom | *Design & Layout*

Zoran Jelača

Lektor | *Lector*

Jasmina Bauman

Tisak | *Printed by*

Printera d. o. o.

Godina izdanja | *Year of Publication*

2021.

Copyright: Stanko Abadžić and Kadar36

abadzicphoto@gmail.com

ISBN XXXXXXXXXXXXXXXX

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem XXXXXXXXXXXXXXXX.

STANKO ABADŽIĆ

AKTOVI

STANKO ABADŽIĆ / AKTOVI

Stanko Abadžić jedan je od umjetničkih fotografa koji u delikatnome motivu akt fotografije nalazi nepresušni izvor inspiracije. U licemjernom i nedosljednom vremenu današnjice, u kojem je akt fotografija postala osjetljiva tema na meti kritičara, Abadžić ne odustaje od studije akta kao umjetničke forme. Prepoznatljiva atmosfera fotografske slike, kompozicije i klasične studije nagoga ženskog tijela, vjernost crno-bijeloj filmskoj fotografiji, subjektivnost u prikazivanju snimanog objekta, potreba za pripovijedaњem u kojem kreativnu tehniku svodi na bitno temelji su njegove akt fotografije. Stanko Abadžić ističe fotografsku priču te budi osjećaje, nevinu erotičnost prigušene seksualnosti i stilizirani opis golog tijela. Pritom otkriva beskrajno romantičnu stranu svoje fotografije. Abadžićev akt primjer je fotografskog umijeća gdje autor studiozno promišlja scenu, način na koji postavlja figuru u zatečeni prostor te ističe vrijednost odnosa svjetla i sjene. Posebnu važnost ima dnevno svjetlo, kojim naglašava teksturu kože, oblik i ton. Abadžić majstorski upravlja sjenama i u svom slikanju svjetlom promišljeno bira određeno doba dana, ovisno o vrsti sjena i željenom ugođaju. Vrlo često su to sjene zlatnog sata, duge i jasno definirane. Raspršeno prirodno svjetlo što

dolazi s prozora i prodire kroz zavjese profinjenim gradacijama zaokružuje formu. Svjetlom okupanu kožu oslikava ekspresivnim sjenama i pritom dnevno svjetlo kontrolira poput najsofisticiranije studijske rasvjete.

Akt kao tema umjetničke fotografije od samih početaka balansira na samom rubu društvene prihvatljivosti, iako je po svojoj prirodi formalistička te istražuje odnos tijela i prostora kao najzahtjevnijega fotografskog zadatka. Prema fotografiji akta oduvijek postoje određene zadržke, predrasude koje određuju društvene norme i trendovi. Opravdanost akta u fotografiji, prije svega u komercijalnoj, jedno je od bitnih pitanja kojim se Abadžić bavi. On ističe nepatvorenost svojih modela, prirodnu ljepotu tijela žene koje nije potrebno tehnički doradivati i prilagođavati nametnutim standardima ljepote. Dualizam prihvatljivosti, koji u svojem određivanju društveno prihvatljivog danas dosiže razinu bipolarnosti, određuje Abadžićev pristup aktu kao temi umjetničke fotografije. Akt fotografija Stanka Abadžića prije svega je studija ljudskog tijela. Posebnost nove serije posvećenost je samo jednome modelu, odsutnost šminke, postavljanja scene i umjetne rasvjete. Abadžić slavi prirodnu ljepotu žene koja neverbalnim govorom

tijela ističe vlastitu senzualnost. Isprovociran svakodnevnim prikazom ženskog tijela u medijima i oglašavanju, vulgarnim svjetlećim reklamama uz cestu na kojima zapravo i nema proizvoda koji golo žensko tijelo ne reklamira, Abadžić inzistira na ljepoti (u oku promatrača) i senzualnosti koja izbjegava opscenost fotografske slike. U njegovim aktovima nema vulgarnosti, spekulacije i neukusne primisli. Svoju likovnu zamisao fotograf razrađuje naglašavajući anakronizam crno-bijelih odnosa i mogućnosti filmskoga fotografskog medija.

Abadžićevi aktovi odaju umjetničkog fotografa koji je opčinjen skladom oblika i prirodnom ljepotom, snagom žene koju iz stvarnog života nastoji prenijeti na svoje fotografije. Modeli na akt fotografijama Stanka Abadžića obične su žene, prijateljice čiji identitet kavalirski vješto skriva. Upravo njima posvećuje svoje nostalgične studije ženskog tijela u kojima preispituje odnos linije i forme, objekta i okruženja, prostornih odnosa koje naglašava prirodnim svjetlom i jasno definiranim sjenama. Abadžić se majstorski poigrava s prirodnim izvorom svjetlosti. Mekim raspršenim svjetlom ističe putenost i obline tijela, dok jasno definiranom rasvjetom, najčešće popodnevnim dugim sjenama, naglašava kom-

poziciju, volumen, kontrast, određenu atmosferu i unutarnju snagu modela. Zapravo, estetska strana slike i filmski kadar europskih klasika film noirea grade ugođaj suprotstavljanja svjetla i sjene, zamračenih prostora i turobnih mjesta. Riječ je o atmosferi straha i iščekivanja koju Abadžić suptilno obavlja ženskom stranom priče, istodobno krhkom i snažnom. Predosjećaj tragičnog ishoda i osjećaj intenzivnog straha što izaziva anksioznost i buru emocija odražavaju nesigurnost vremena u kojem Abadžić djeluje, usprkos prividnom anakronizmu stila i načina. Doslovno, osim što odražava opće stanje duha, prema riječima samog autora, fotografija je od samog početka, još u vrijeme egzila u Pragu, bila utočište u kojem je nalazio emocionalnu ravnotežu i unutarnji mir.

Jedan od posljednjih aktova uvrštenih u knjigu posebno je važan. Snimljen u starinskoj sobi oštećenoj potresom, u atmosferi gorke patnje naglašene otvorenim kavernom napuknutog zida, pripovijeda o srušenom svijetu od kojeg se steže grlo i boli duša. Abadžić, baš kao i Roderick Usher, dolazi u sumornu kuću s pukotinom preko zida sobe. Kuća i soba izazivaju osjećaj jeze, a misteriozna atmosfera straha Abadžićev je autor-

ski rezime apokaliptične 2020. godine. Priča je to o sumornom očaju, bolnoj usamljenosti pandemije i neizvjesnosti potresa, vremenima punim straha i duboke tuge. Odraz u razbijenom starinskom ogledalu, kojem dio nedostaje, priča je o sedam godina nesreće. Poput duha tanka i prozirna figura Lady Magdalene, svilenkaste duge kose skupljene u pletenicu omotanu oko glave, podignutih ruku hvata posljednje (ili prve) zrake svjetla što dopire kroz prozor, odbija se od površine ogledala i pada na leđa. Svjetlost kroz guste zavjese ne dopire do uglova sobe obavijene teškim beznađem. Neugledni stari namještaj, srebrni antikni pribor za češljanje i ljetna cvjetna haljina ovješena na zid poput slike djeluju sumorno. Abadžić nastoji opisati noćnu moru neizvjesnog iščekivanja i katastrofu koju nije moguće predvidjeti. Krhkost i snaga lome se u nejakom tijelu koje emanira svjetlost svijeta u zlokobni mir prazne sobe.

Abadžićev akt je logičan, jasan i pomalo sjetan. Studija ljudskog tijela ne posjeduje erotske aluzije. Abadžić je u svakom trenutku svjestan nevidljive granice između moralne i komercijalne prihvatljivosti, senzualnosti i erotičnosti, cenzure i autocenzure. Abadžićevi aktovi odražavaju prirodno stanje ugo-

de. Povezani s prostorom, kontemplativno su uronjeni u prolaznost vremena koje je fotografija voajerski zaustavila. Model se razodijeva, odijeva, češlja, kupava, sunčava, čita ili sanjari. Mentalno se povezuje s prostorima sumornih budoara, prašnjavih salona u kojima vrijeme stoji, starim tavanima, stubištima i verandama, skrivenim livadama, sjenovitim voćnjacima, tajnim mjestima na rubu rijeke, jezera ili morskog žala što posjeduju dramatiku filmske priče. Stanko Abadžić nije urbani voajer kojeg uzbuđuju profanost i erotski naboj nagog tijela. Ne zanima ga banalna dimenzija globalne kulture opsjednute Erosom i Tanatosom. Motiv akta Abadžić doživljava kao izazov u kojem preispituje likovne i morfološke aspekte akta u fotografiji te pomiče osobne granice umijeća svrhovitoga gledanja i fotografske vještine komponiranja. Plemenitost umjetničke namjere, korektnost i moralnost (pa čak i određena kavalirština), poštovanje i divljenje koje osjeća prema tijelu modela na razini sadržaja posjeduju poetičnost stare škole. Fotograf temu akta razvija na temeljima vlastite srednjoeuropske tradicije i pripovjedačkom rakursu majstora fotografije koji nedvosmisleno upućuje na estetsku dimenziju akt fotografije.

Posebna zahvala/*Special thanks*

PPK Bjelovar d. d.

Vintage Works/Contemporary Works

Davor Kalaica

Catherine Couturier Gallery

Robert Papac

Hrvoje Glamuzina

Galerija Lauba

Nurhay Baysal

Jeff Appel

Patrizia Eichenberger

Svetlana Trpkoska

Michel Gauthier

Doug Clemens

Tito Mindoljević

Velimir Jurić

Boris Božić

Srdjan Popović

Jay Avilev

Ivica Brusić

Vladimir Funtak

Igor Jovevski

Alenka Cegnar

Marko Rakvin

Bernhard Schmidt

Mladen Garašić

Matjaž Martinčič

Wilfried Gebhard

Karel Krešta